

вим зразками романтичної програмної музики, які набули свого неповторного звучання завдяки багатству карпатського мелосу, а також використанню засобів виразності постромантичного періоду, в першу чергу імпресіонізму. М. Колесса назвав Б. Фільц в числі найбільш обдарованих композиторів України, «які своїми творами вносять свою лепту в музичну скарбницю народу і збагачують її тривалими, не преходячими цінностями» [1, 127].

Застосування виразових засобів імпресіонізму до романтичного, в цілому, стилю музики українських композиторів ХХ ст., разом із використанням національної фольклорної основи створюють неповторну, самотутню стильову модель.

Література:

1. Загайкевич М. Богдана Фільц. Творчий портрет. Київ – Тернопіль: «Астон», 2003. 144 с.
2. Кашкадамова Н. Виконавська інтерпретація у фортепіанному мистецтві ХХ сторіччя: підручник. Львів: КІНПАТРИ ЛТД, 2014. 344с.
3. Козаренко О. Феномен української національної музичної мови. Львів: Видавництво НТШ, 2000. 284 с.
4. Павлишин С. Музика ХХ століття: навч. посіб. Львів: БаК, 2005. 232с.

Eva MIŠKOVIČOVÁ
(Banská Bystrica, Slovensko)

FESTIVALOVÁ BANSKÁ BYSTRICA

Banská Bystrica je považovaná za srdce Slovenska, je bránou k našim tatranským regiónom a zároveň významným centrom kultúry nášho kraja. Text píšem z pohľadu hudobnej teoretičky, dlhoročnej pedagogičky na tunajších školách a najmä pravidelnej návštevníčky nielen hudobných akcií, ktoré sa v meste a jej okolí konajú. Nemaľou mierou k banskobystrickému hudobnému životu prispievajú školy, ktoré sú súčasťou mesta. Je potrebné spomenúť, že Bystrica je jedno z

dvoch miest na Slovensku (druhým je Bratislava), v ktorom nájdete všetky tri stupne škôl - Základnú umeleckú školu (okrem jednej z najväčších štátnych škôl je tu aj niekoľko súkromných), Konzervatórium Jána Levoslava Bellu (stredná škola pomenovaná podľa významného slovenského hudobného skladateľa), Akadémiu umení (s múzickou, divadelnou a výtvarnou fakultou). Festivaly, koncerty a konferencie aj z tohto dôvodu získavajú odborné zázemie domáceho prostredia. V texte spomeniem nielen tie najvýznamnejšie a dlhodobo etablované projekty, ale aj tie s mladším dátumom vzniku. Jedno však majú spoločné, ponúkajú interpretom ako aj poslucháčom príležitosti kultúrneho rastu.

Festivaly [1] organizované mestom prípadne jeho kultúrnou obcou prinášajú koncerty, workshopy a prednášky do viacerých kútov mesta. Štátna opera, Cikkerova sieň mestskej Radnice, Katedrála sv. Františka Xaverského, Farský, či Evanjelický kostol, Robotnícky dom, Vedecká knižnica, koncertné sály škôl, ale aj pódium s takmer celoročnou pôsobnosťou na centrálnom námestí SNP. Najstarším hudobným festivalom je **Banskobystrická hudobná jar** [2], ktorá svoju existenciu odštartovala v roku 1951 vtedy ešte pod názvom Hudobné leto pracujúcich. Postupne prešla pod Dom osvetu a v roku k svojmu 10. výročiu sa premenovala na Hudobnú jar s organizáciou Parku kultúry a oddychu. V súčasnosti ide o jeden z prvých festivalov vážnej hudby, ktorý otvára kalendárny rok a je v priamej réžii mesta. Za 61 rokov svojej pôsobnosti priviedol množstvo sólistov, komorných inštrumentálnych ale aj vokálnych telies, orchestrov z domova a zo zahraničia. Vďaka festivalu majú poslucháči možnosť počuť symfonický (i keď v menšom obsadení) orchester, ktorý tu v meste pod Urpínom veľmi chýba. Jedným z dôvodov je absentujúci reprezentatívny priestor pre takýto typ telesa.

Máj patrí **Medzinárodnému dixielandovému festivalu** [3], ktorý je od roku 2002 súčasťou United Europe Jazz Festival. Krátky, ale programovo výživný festival hostí nielen domácich džezmenov, ale aj tých svetovo známych a uznávaných, ktorí svoje aktivity spájali aj s takými menami ako Duke Ellington, či

Luis Armstrong. Banská Bystrica v tomto projekte nie je sama a svoj festival prepája «dixielandovým mostom» s mestami v Poľsku, Maďarsku a Česku. Niekoľkodňovú akciu vždy uzatvára Galakonzert na otvorenom pódiu banskobystrického námestia. 10. ročník medzinárodného organového festivalu **Vivat Vox Organi** [4] sa už druhý rok prepája so začínajúcim medzinárodným festivalom barokovej hudby **Musica barocca**. Organový festival má výnimočné zastúpenie organistov, ktorí prichádzajú z významných stredísk Francúzska, Talianska, Vatikánu, Španielska, USA a i, a predstavujú organové školy, ktoré sú žiadané pocelom sveta. Uplynulý ročník počas troch mesiacov ponúkol osem koncertov, ktoré odzneli v banskobystrickom Evanjelickom kostole a na historickom nástroji v malebnej Španej doline.

Noc hudby [5], festival s celoslovenskou pôsobnosťou, je projektom bratislavského Hudobného centra, inštitúcie zastrešujúcej hudobnú kultúru na Slovensku. Koncertom festivalu odohrávajúcim sa na sklonku júna dodávajú neopakovateľnú atmosféru priestory, ktoré im ponúka práve toto letné obdobie. Približuje sa publiku a oslovuje nových poslucháčov. Festival je zameraný najmä na vážnu hudbu, no otvára priestor aj iným žánrom s mnohými mimohudobnými akciami.

Takmer celé tri letné mesiace patria **Banskobystrickému kultúrnemu letu** [6], ktoré pravidelne v polovici júna otvárajú Dni mesta. Okrem divadelných, tanečných, výtvarných podujatí, nemalú časť z programu organizátori venujú aj interpretom a hudobným telesám klasickej hudby. Práve letné festivaly, open air, v dovolenkovom čase umožňujú účasť umelcov z celého sveta, ktorí čas strávený v našom meste hodnotenia veľmi pozitívne. Banská Bystrica je aj centrom folklórneho diania na Slovensku. Krajina je nesmierne bohatá na folklór množstva regiónov, zvyklostí, hudby, tradícií, čo sa pravidelne v septembri počas najväčšieho a najstaršieho Radvanského jarmoku odprezentuje na Dni kroja.

Ten predchádza festivalu **Bystrická folklórna haravara** [7], ktorá už po 14. raz bola prehliadkou domácich súborov,

hudieb, speváckych zložiek, ale aj etnografických prednášok. Všetko prebieha pod režijným a organizačným vedením súborov a Tanečnej fakulty Vysoké školy múzických umení v Bratislave.

Akadémia umení v Banskej Bystrici tohto roku oslavuje svoje 25. výročie a počas svojho pôsobenia priviedla do mesta množstvo významných interpretov, hudobných telies, pedagógov a hudobných teoretikov. Jej pedagógovia sú aktívnymi interpretmi a organizátormi, čo sa zapisuje do kultúrnych kroník mesta. Najstarší festival **BassFest+** [8] je projektom doktora umenia Jána Krigovského, vedúceho Katedry strunových nástrojov. Festival nie je orientovaný výlučne na kontrabasové umenie práve naopak, jeho záber je obrovský. Zahŕňa všetko, čo s týmto nástrojom súvisí, od sólového, cez komorné až po orchestrálne uplatnenie v rôznych štýlových obdobiach a žánroch. Počas festivalu prebieha medzinárodná kontrabasová súťaž, odborné kurzy (pre rôzne nástroje a žánre) pod vedením významných domácich a svetových interpretov, odborné prednášky na témy či už interpretácie, ale aj psychológie a fyzioterapie. Počas štyroch dní odznie desiatka koncertov, vrátane koncertu detskej akadémie a víťazov súťaže. Festival je svetovo ojedinelý a jeho dvanásť ročníkov o tom presvedčilo širokú odbornú verejnosť nielen kontrabasového umenia. Organizátor sa rozhodol poňať festival ako putovný a práve uplynulý ročník, ktorý bol na sklonku augusta, presunul do metropole východného Slovenska, do Košíc.

Na druhej strane **Flautiáda** [9], medzinárodný festival predstavujúci a propagujúci umenie hry na priečnej flaute, sa po piatich rokoch presťahoval sem do Banskej Bystrici, kde uviedol už svoj druhý ročník. Hlavným podnetom pre vznik tohto festivalu bol záujem vyplniť medzeru v nedostatku informácii k problematike flautovej hry na Slovensku. Pri jeho zrode stála Ivica Gabrišová, docentka Katedry dychových nástrojov, ktorá naďalej zotrúva na pozícii hlavnej organizátorky. Festival sa nemalou mierou zaslúžil o to, že flauta patrí k najžiadanejším dychovým nástrojom na

Slovensku. Najmladším medzinárodným hudobným festivalom Akadémie umení je **InterComp** [10], ktorého druhý ročník sa konal práve v novembri tohto roku a pod jeho organizáciou je podpísaná docentka Katedry klávesových nástrojov Eva Varhaníková. Festival je predovšetkým zameraný na interpretačné umenie a pedagogiku na troch stupňoch školstva. Organizátori si vzali za svoje, že budú propagovať hudobné umenie prostredníctvom koncertov, kurzov a workshopov, pri ktorých sa zamerajú na interpretačný a kompozičný rozvoj mladých ľudí, žiakov základných a stredných škôl prostredníctvom slovenskej ale aj zahraničnej hudobnej literatúry. Festivalové projekty Fakulty múzických umení Akadémie umení majú niekoľko spoločných menovateľov. Zameriavajú sa na interpreta, jeho hru, odborný rozhľad, uplatnenie v rôznych žánroch a v neposlednom rade sa zásluhou festivalov otvárajú javiská širokej verejnosti. Týmto mesto Banská Bystrica získava neustále v nových protagonistov ako aj poslucháčoch v nových návštevníkoch.

Banská Bystrica vďaka svojim festivalom ponúka príležitosť mnohým interpretom a umeleckým produkciam. Mesto a jej obyvatelia sú otvorení všetkému, čo pozdvihuje kultúrne a spoločenské hodnoty, a preto počas celého roka vytvára podmienky pre sebareprezentáciu ako aj prezentáciu nových kultúr. Ak poukazujem na otvorenosť, multižánrovosť, interpretačnú farebnosť festivalov, a príspevok predkladám v rámci akordeónovej konferencie, je mojim zámerom poskytnúť informácie o tom, kde sa akordeónové umenie v rámci nášho mesta dokáže zviditeľniť. Kolegovia z umeleckých škôl tieto príležitosti s pravidelnosťou využívajú a prostredníctvom seba a svojich žiakov dostávajú akordeónové umenie s uplatnením sa v rôznych žánroch do povedomia širokej verejnosti. Akordeón už nie je ponímaný len ako nástroj ľudový, ale jeho vysoko umelecké koncertné zaradenie oslovuje čoraz väčšie publikum a vďaka neustálym aktivitám sa nástroj ako taký popularizuje v klasickej hudbe.

Literatúra:

1. <https://profil.kultury.sk/sk/hudobne-festivaly/>
2. <https://kamdomesta.sk/banska-bystrica/61-banskobystricka-hudobna-jar>
3. <https://www.unitedeuropejazzfestival.eu/sk/>
4. <https://www.bystricoviny.sk/festival/medzinarodny-festival-vivat-vox-organi-a-musica-barocca-2022-v-banskej-bystrici/>
5. <https://slovakia.travel/noc-hudby-v-banskej-bystrici>
6. <https://www.banskabystrica.sk/podujatia/banskobystricke-kulturne-leto/>
7. <https://www.sosbb.sk/oblasti-cinnosti/tradicna-kultura/bystricka-folklorna-haravara/>
8. <https://www.slovakdoublebassclub.com/>
9. <https://www.flautiada.sk/>
10. <https://fmu.aku.sk/sk/umenie-a-veda/festivaly-sutaze-a-konferencie>

Anna VLČEKOVÁ

(Liptovský Mikuláš, Slovakia)

25th ANNIVERSARY OF THE FACULTY OF PERFORMING ARTS AT THE ACADEMY OF ARTS IN BANSKA BYSTRICA (SLOVAKIA)

The Faculty of Performing Arts (FPA) has been an integral part of the Academy of Arts (AA) since its establishment in 1997. The Academy of Arts in Banská Bystrica is a university with artistic focus that provides higher education in several disciplines at its three faculties: musical arts (Faculty of Performing Arts), visual arts (Faculty of Fine Arts), film and theatre arts (Faculty of Dramatic Arts). One of its main aims is to form a creative, free, innovative space for students in which they turn their talents into a concrete art form under the guidance of excellent educators.

I. Faculty of Performing arts. Initially, playing on string instruments, keyboard instruments and singing were taught. Gradually, other fields of study were added, such as woodwind instruments playing, composition and choral conducting, percussion playing, and five years ago, the doors were opened to students of